

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

\_\_\_\_\_ 2023 р. № \_\_\_\_\_

**Правила**  
**технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації**  
**та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації**

**I. Загальні положення**

1. Ці Правила є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правових форм, що здійснюють діяльність, пов'язану з експлуатацією полігонів, припиненням їх експлуатації, рекультивацією та доглядом за полігонами після припинення їх експлуатації.

2. Ці Правила поширюються на полігони, що експлуатуються, нові полігони, що прийняті в експлуатацію відповідно до Порядку прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 461 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2015 р. № 750), полігони, що припинили експлуатацію та рекультивуються, полігони, за якими здійснюється догляд після припинення їх експлуатації та місця захоронення відходів, що приводяться у відповідність до Вимог до плану приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства, затверджених Міндовкілля.

3. Ці Правила не поширюються на:

- об'єкти, призначені для поводження з радіоактивними відходами;
- площадки перевантаження відходів, в межах яких здійснюються операції з підготовки відходів до транспортування та/або оброблення в іншому місці;
- місця зберігання відходів на об'єктах оброблення відходів до проведення операцій з оброблення строком до одного року;
- місця внесення осадів, включаючи осад стічних вод і донні осади від днопоглиблювальних робіт, та подібних матеріалів, які розміщуються на поверхні ґрунту для його удобрення;
- місця розміщення донних осадів, видалених з поверхових водойм або моря;
- майданчики складування інертних відходів, які використовуються як ізолюючий матеріал на полігонах для небезпечних відходів і на полігонах для відходів, що не є небезпечними.

4. У цих Правилах терміни вживаються в такому значенні:

біогаз – суміш усіх газів, що утворюється при анаеробному розкладі органічної складової відходів;

власник полігону – юридична або фізична особа, яка володіє, користується та розпоряджається полігоном, а також здійснює рекультивацію та догляд за полігоном після припинення його експлуатації відповідно до законодавства та цих Правил;

елюат – розчин, який отримано з хроматографічної системи в ході лабораторного тестування на вилуговування;

життєвий цикл полігону – період часу з дати введення в експлуатацію до дати завершення догляду за полігоном після припинення його експлуатації;

ізолюючий матеріал – природній або штучний матеріал, що застосовується для укриття полігону та мінімізує проникнення в його тіло зливових і талих вод, розповсюдження шкідливих речовин, пилу з відходів, хвороботворних організмів та неприємних запахів і перешкоджає вільному поширенню вогню;

майданчик підготовки – частина виробничої зони полігону, призначена для здійснення попередніх операцій з відходами перед операціями з видалення, що відповідає позиції D13, наведеній у додатку 1 до Закону України «Про управління відходами», у тому числі сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування або відокремлення;

майданчик розвантаження – частина робочої карти полігону, призначена для розвантаження відходів та маневрування сміттєвезів;

майданчик складування – частина робочої карти полігону, призначена для розміщення, розрівнювання та ущільнення відходів, а також укладання шару ізолюючого матеріалу;

місткість полігону – об'єм полігону або його робочої карти, що розрахований в проєктно-кошторисній документації на будівництво або реконструкцію полігону в залежності від площі та висоти складування відходів;

оператор полігону – юридична або фізична особа-підприємець, яку винаймає власник полігону для здійснення діяльності із захоронення відходів та забезпечення технічної експлуатації полігону, а також припинення його експлуатації відповідно до законодавства та цих Правил;

підземне сховище – місце розміщення відходів у глибоких підземних порожнинах, такі як соляна або калійна шахта;

планувальник – працівник полігону, який працює на робочих картах та відповідає за дотримання технологічних вимог при складуванні відходів і укладанні шару ізолюючого матеріалу;

приймальник – працівник полігону, який працює на контрольно-пропускному пункті полігону та відповідає за приймання відходів;

рекультивація – комплекс робіт зі створення верхнього захисного комбінованого екрану поверхні полігону після припинення його в експлуатацію;

репер – вертикальний стовпчик заввишки до 3 м з позначками через 0,25 м, встановлений по кутах робочої карти для контролю за висотою шару відходів та ізолюючого матеріалу;

робоча карта – частина виробничої зони полігону, відведена для виконання діяльності із захоронення відходів;

складування відходів – діяльність із захоронення відходів, що включає в себе дотримання технології розвантаження, розміщення та, за необхідності, ущільнення відходів, а також їх покриття ізолюючим матеріалом;

фільтрат – будь-яка рідина (волога з відходів, атмосферні опади), що просочується через захороненні відходи та витікає з полігону або утримується в його тілі.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Законі України «Про управління відходами».

5. Кожний полігон має бути віднесений до одного з трьох класів, визначених статтею 40 Закону України «Про управління відходами».

6. На полігони дозволяється приймати відходи, які задовольняють критеріям приймання відходів на полігон визначеного класу, а також відповідають переліку відходів, що наведений в дозволі на здійснення операцій з оброблення відходів, який видано відповідно до Законів України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та «Про адміністративні послуги».

На полігони для відходів, що не є небезпечними, дозволяється приймати побутові відходи, а також стабілізовані і неактивні небезпечні відходи, які пройшли тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів на полігон для відходів, що не є небезпечними, порядок проведення якого визначено в підпункті 1.3 пункту 1 розділу IV цих Правил.

На полігони для інертних відходів дозволяється приймати виключно інертні відходи.

Інертні відходи дозволяється використовувати як ізолюючий матеріал, в тому числі для спорудження технологічного екрану на полігонах для небезпечних відходів і на полігонах для відходів, що не є небезпечними. Перелік інертних відходів, що дозволені для застосування в якості ізолюючих матеріалів, наведений в додатку 1 до цих Правил.

Інертні відходи та відходи, що не є небезпечними, які задовольняють критеріям приймання відходів, визначеним для полігону відповідного класу, дозволяється приймати у підземні сховища, якщо за результатами спеціалізованих досліджень вони не призводять до реагування з породою сховища, не утворюють токсичних, вибухо- і пожежонебезпечних речовин та газоподібних продуктів, не мають запаху, не реагують та не розчиняються у воді.

Змішувати відходи або зразки відходів для тестування з метою задоволення критеріям приймання відходів на полігон визначеного класу або у підземні сховища забороняється.

7. На полігони не дозволяється приймати:

рідкі відходи;

вибухонебезпечні, окислювальні, легкозаймисті, горючі та корозійні відходи, зокрема такі, що можуть пошкодити конструкцію полігону та його інженерні мережи;

медичні та біологічні відходи лікарень, ветеринарних установ та інших медичних закладів;

озоноруйнівні речовини та обладнання, що містить такі речовини;

цілі та подрібнені шини, за виключенням шин, які використовують в якості матеріалу для будівництва полігону;

відпрацьовані промислові та автомобільні батарейки та акумулятори, за виключенням залишків від їх обробки;

роздільно зібрані відходи електричного та електронного обладнання, які не були попередньо оброблені;

відходи, які були роздільно зібрані для підготовки до повторного використання та рециклінгу, за виключенням відходів, утворених в результаті операцій їх оброблення;

осад стічних вод, вологість якого менше 15%.

8. Для забезпечення експлуатації полігону, оператор полігону повинен мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, а в разі захоронення небезпечних відходів, також ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

## **II. Організаційні заходи**

1. Організація експлуатації полігонів, припинення їх експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації має здійснюватися згідно з вимогами законодавства, в тому числі з дотриманням встановлених природоохоронних та санітарно-епідеміологічних вимог, вимог з охорони праці та пожежної і техногенної безпеки.

2. Для кожного полігону оператор полігону повинен розробити та затвердити інструкцію з експлуатації полігону та догляду за ним після припинення його експлуатації. В інструкції мають бути враховані специфіка виробничого процесу, наявність та порядок використання техніки, машин, механізмів та устаткування, ресурсів для виконання робіт, а також процедури закриття і забезпечення догляду за полігоном, після припинення його експлуатації. Інструкція з експлуатації полігону та догляду за ним після припинення експлуатації розробляється та затверджується до початку експлуатації полігону.

3. Для експлуатації та догляду за полігоном оператор полігону повинен залучити кваліфікований персонал, а також забезпечити доступ до ресурсів, необхідну кількість техніки, машин, механізмів та устаткування, запас ізолюючого матеріалу.

4. Доступ на полігон має бути обмежений в'їздом через контрольно-пропускний пункт (далі – КПП) з воротами, які мають залишатися зачиненими в

позаробочий час. Для обмеження доступу на полігон, довкола нього має бути улаштована та підтримуватись в робочому стані огорожа заввишки 2,4 м та/або земляний вал заввишки 1,5 м.

5. На кожному полігоні, що експлуатується, в межах КПП повинні бути встановлені автомобільні ваги зі шлагбаумом для обліку усіх видів відходів, що надходять на полігон. Технічні характеристики вагів мають відповідати типу транспортних засобів, які транспортують відходи, та інтенсивності їх руху. Пропускна здатність вагів має бути не менше ніж 16 зважувань на годину.

6. На в'їзді на полігон має бути встановлений щит з такою інформацією:  
назва та клас полігону;  
рік введення в експлуатацію та припинення експлуатації;  
проектна місткість полігону;  
види відходів, що приймаються (приймались) на полігон;  
найменування оператора полігону та власника полігону (якщо не співпадають);  
номер та дата видачі дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів;  
режим роботи полігону;  
поточні тарифи (для полігонів, що експлуатуються) на надання послуг із захоронення відходів;  
найменування організації, що здійснює охорону полігону.

7. На в'їзді та на території полігону встановлюються дорожні знаки відповідно до Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306. Проїзд по території полігону здійснюється по затвердженим маршрутам у відповідності до встановлених дорожніх знаків.

8. Територія кожного полігону повинна складатися із виробничої та господарської зон, розділених смугою завширшки не менше 25 м.

На полігонах, що експлуатуються, якщо це не передбачено проектно-кошторисною документацією, в межах виробничої зони мають бути виділені робочі карти, майданчики підготовки відходів та зберігання ізолюючого матеріалу. В межах господарської зони мають розміщуватись будівлі і споруди, необхідні для забезпечення експлуатації полігону, а також можуть бути розміщені будівлі та споруди для сортування відходів.

На полігонах, експлуатація яких припинена, в межах господарської зони можуть розміщуватись будівлі та споруди, які необхідні для здійснення догляду за полігоном.

9. На полігоні, що експлуатується, оператор полігону по кожному виду відходів повинен вести їх облік за обсягом, джерелами утворення та даними про виробника згідно з вимогами Порядку державного обліку відходів та подання звітності, затвердженого Міндовкілля.

10. Припинення експлуатації полігону або його частини здійснюється у разі: рішення оператора полігону;

заповнення місткості полігону;  
виконання або не виконання заходів, передбачених регіональним та/або місцевим планом управління відходами;  
анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів;  
рішення суду.

11. Припинення експлуатації полігону або його частини має бути затверджене розпорядчим документом власника полігону або керівника оператора полігону у встановленому порядку.

12. Після затвердження розпорядчого документу про припинення експлуатації полігону, оператор полігону повинен звернутися до територіального органу Держекоінспекції та надати копію затвердженого розпорядчого документу для проведення перевірки полігону.

13. Остаточне припинення експлуатації полігону або його частини здійснюється після проведення його перевірки, включаючи перевірку виконання умов дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, звітності і результатів моніторингу та контролю, та отримання акта територіального органу Держекоінспекції, що є однією з умов для розробки проєкту рекультивації полігону відповідно до державних будівельних норм.

14. Догляд за полігоном для відходів після припинення його експлуатації, здійснює власник полігону протягом 30 років.

### **III. Полігони для небезпечних відходів**

1. Експлуатація полігонів та їх інженерних мереж.

1.1. Експлуатація полігонів для небезпечних відходів включає:  
приймання відходів;  
складування відходів;  
вилучення та знешкодження фільтрату;  
відведення зливових і талих вод.

1.2. Для здійснення експлуатації полігону для небезпечних відходів мають бути розроблені та зберігатися протягом його життєвого циклу технологічні плани організації робіт із захоронення відходів, на яких позначаються робочі карти. Для різних видів відходів в залежності від їх властивостей та джерел утворення мають бути виділені різні робочі карти, які мають бути розділені між собою за допомогою спеціально споруджених дамб обвалування завширшки по верху 10 м. Кожна карта, включаючи майданчики підготовки, має бути обладнана відповідними табличками або знаками, що містять інформацію про види відходів, які готуються до видалення або захоронюються в її межах.

Захоронення різних видів відходів на одній карті допускається лише тоді, коли при спільному захороненні вони не утворюють більш токсичних, вибухо- і пожежонебезпечних речовин, а також у тому випадку, коли при цьому не відбувається газоутворення.

1.3. Оператор полігону зобов'язаний забезпечити проведення атестованою лабораторією тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів на полігон для небезпечних відходів з періодичністю 1 раз на пів року для кожного потоку або джерела змішаних відходів та 1 раз на рік для кожного потоку або джерела однорідних відходів. Тестування на відповідність повинно здійснюватися відповідно до Переліку стандартів, що застосовуються для тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів, який наведено в додатку 2 до цих Правил. Відібрані зразки відходів для тестування слід зберігати на полігоні для небезпечних відходів не менше 30 календарних днів.

Відходи приймаються на полігон для небезпечних відходів, якщо їх показники за результатами тестування на відповідність не перевищують граничні значення вилуговування та додаткових критеріїв прийнятності відходів на полігони для небезпечних відходів, що наведені в додатку 3 до цих Правил.

Якщо виявлені зразки відходів, показники яких за результатами тестування на відповідність перевищують граничні значення вилуговування та додаткових критеріїв прийнятності відходів на полігони для небезпечних відходів, що наведені в додатку 3 до цих Правил, оператор полігону у триденний строк повинен направити письмові повідомлення власнику відходів, щоб той перевірів та уточнив показники відходів, та територіальному органу Держекоінспекції з поясненням потенційного впливу від захоронення цих відходів на довкілля.

1.4. Приймання та облік відходів, організацію в'їзду транспортних засобів на полігон для небезпечних відходів та їх рух по території полігону забезпечує приймальник, робоче місце якого розміщується на КПП.

1.5. Оператор полігону для небезпечних відходів забезпечує приймальника такою інформацією:

перелік видів та властивостей відходів, які можна захоронювати на полігоні для небезпечних відходів, включаючи способи їх захоронення;

критерії прийнятності відходів на полігон для небезпечних відходів;

перелік суб'єктів господарювання, від яких здійснюється приймання небезпечних відходів;

дані про ідентифікацію, тип та місткість кузовів транспортних засобів, якими суб'єкти господарювання перевозять небезпечні відходи.

1.6. Приймальник здійснює допуск транспортних засобів з відходами на полігон для небезпечних відходів на підставі таких документів:

перевізні документи;

картка передачі відходів;

протокол дослідження відходів;

документ, що підтверджує сплату послуг із захоронення відходів.

Перевізні документи мають бути оформлені відповідно до вимог Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 04 серпня 2018 року № 656, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11 вересня 2018 року за № 1041/32493.

Картка передачі відходів має бути заповнена згідно з вимогами Порядку державного обліку відходів та подання звітності, затвердженого Міндовкілля.

1.7. Якщо відходи перевозяться насипом (бортовими транспортними засобами і самоскидами), приймальник на КПП має візуально контролювати їх склад до розвантаження, щоб підтвердити, що:

відходи є тими самими відходами, які були піддані тестуванню на відповідність;

в складі відходів відсутні матеріали і речовини, заборонені для захоронення на полігоні.

Для зручності огляду на КПП має бути встановлена оглядова вишка та/або камери відеоспостереження з роздільною здатністю не менше 1080P (2 Мп) та фокусною відстанню не менше 2,8 мм.

1.8. Якщо відходи перевозяться в спеціалізованих контейнерах та упаковці, приймальник на КПП має перевірити їх маркування, відповідність видам відходів та придатність для довгострокового зберігання.

1.9. Якщо відходи перед складуванням потребують проведення попередніх операцій перед операціями видалення, зокрема: зневоднення, термічної утилізації органічної складової, горючих компонентів та твердих і рідких негорючих речовин, переведення токсичних речовин у нерозчинні сполуки, оператор полігону повинен забезпечити встановлення на майданчику підготовки необхідного обладнання та кваліфікований персонал.

1.10. Складування відходів на полігоні для небезпечних відходів, в тому числі підготовлених до видалення, здійснюється виключно на визначеній робочій карті у спосіб, який залежить від їх властивостей, розчинності у воді та агрегатного стану відходів.

1.11. Всі роботи із складування відходів на полігоні для небезпечних відходів мають бути за можливості механізованими.

1.12. Підвезення відходів до робочої карти має здійснюватися по кільцевій дорозі з твердим покриттям, а заїзд на робочу карту – по улаштованим з'їздам.

1.13. Організацію підвезення та складування відходів, включаючи візуальний контроль відходів, контейнерів та упаковки з відходами після розвантаження, а також допуск та розподілення транспортних засобів між різними картами в залежності від видів та властивостей відходів забезпечує планувальник, який одягнений в сигнальний жилет та має прапорець червоного кольору для подачі сигналів водіям транспортних засобів.

1.14. При захороненні пилоподібних відходів необхідно передбачити заходи, що гарантують виключення розносу цих відходів вітром при їх складуванні, зокрема під час їх розвантаження.

1.15. Нерозчинні у воді тверді відходи складуються без контейнерів або упаковки у такий спосіб:



відходи розвантажуються на робочу карту без виділення в її межах окремих майданчиків та розміщуються за принципом «від себе» відразу на її повну висоту;

розміщені відходи на робочій карті або її частині розрівнюються технікою до необхідної висоти та відразу вкриваються шаром ізолюючих матеріалів завтовшки не менше 0,5 м;

підвезення нових порцій відходів здійснюється по шару ізолюючих матеріалів. Для цього слід передбачити тимчасовий настил, який розташовується на шарі ізолюючих матеріалів;

заповнена та розрівняна робоча карта має бути спланована таким чином, щоб загальна висота у центрі карти була нижче гребня дамби обвалування не менш ніж на 0,5 м, а в місцях спряження з укосами по периметру карти була нижче гребня дамби обвалування не менш ніж на 2 м.

1.16. Розчинні у воді тверді відходи підлягають складуванню в контейнерах або спеціальній упаковці в такий спосіб:

відходи розвантажуються механічним способом за допомогою телескопічних навантажувачів відразу на всю площу робочої карти та розміщуються шарами. Висота одного шару визначається габаритними розмірами контейнерів або упаковки, в яких захоронюються відходи;

кожний шар або частина шару розвантажених відходів відразу укривається шаром ізолюючих матеріалів завтовшки не менше 0,5 м. Ущільнення ізолюючого матеріалу не застосовується;

підвезення нових контейнерів або упакованих відходів здійснюється по шару ізолюючих матеріалів виключно спеціально обладнаними транспортними засобами та/або навантажувачами. Прохід та перебування людей, а також проїзд не обладнаних транспортних засобів, по робочій карті заборонений;

заповнення робочої карти здійснюється шарами таким чином, щоб їх загальна висота у центрі карти була нижче гребня дамби обвалування не менш ніж на 0,5 м, а в місцях спряження з укосами по периметру карти була нижче гребня дамби обвалування не менш ніж на 2 м.

1.17. Металева ртуть, яка не містить домішки, що можуть спричинити корозію вуглецевої та нержавіючої сталі, та інші подібні до неї за властивостями розчинні та нерозчинні у воді відходи, підлягають складуванню в спеціальних контейнерах в такий спосіб:

відходи повинні зберігатися у цільних контейнерах, виготовлених із вуглецевої (марки не нижче ASTM A36) або нержавіючої (марки не нижче AISI 304, 316L) сталі, які пройшли випробування на ударостійкість та герметичність до і після заповнення відходами, не містять слідів корозії та деформацій, мають належне маркування;

контейнери мають бути заповнені не більше ніж на 80% від об'єму, щоб запобігти їх можливим деформаціям та/або витокам відходів внаслідок їх розширення під впливом зовнішніх температур. Маса заповненого контейнера повинна бути не більше ніж 2 т;

контейнери з відходами розміщуються у залізобетонних сховищах підвищеної міцності з навісом із бічною огорожею над всім сховищем. У сховищі слід передбачити не менше п'яти відсіків та забезпечити спеціальне покриття підлоги і стін, що запобігає просоченню води та витокам металевої ртуті;

контейнери з відходами розміщуються у відсіки залізобетонного сховища на висоту, що на 2 м менша ніж верхній край сховища.

1.18. Фільтрат з робочих карт полігону для небезпечних відходів повинен відводитись в систему збирання фільтрату з подальшим очищенням на локальних очисних спорудах. Кожна робоча карта полігону для небезпечних відходів повинна мати власну систему збирання та очистки фільтрату, включаючи ставки-накопичувачі або приймальні ємності.

1.19. Концентрат від очищення фільтрату на полігонах для небезпечних відходів дозволяється захоронювати в контейнерах в межах тієї карти, де він був утворений.

1.20. Відведення зливових і талих вод на полігоні для небезпечних відходів повинно забезпечуватись по периметру (зовнішні води) та довкола карт захоронення відходів (внутрішні води). Внутрішні води слід збирати в контрольно-регулюючі ставки або приймальні ємності і, в залежності від ступені забруднення, проводити їх очищення на локальних очисних спорудах.

1.21. Накопичені чисті злизові і талі води з дна робочих карт необхідно відкачувати пересувними насосами в злизову мережу полігону, а забруднені – транспортувати на локальні очисні споруди.

## 2. Припинення експлуатації та рекультивація полігону.

2.1. Після припинення складування нерозчинних та розчинних у воді твердих відходів на полігоні для небезпечних відходів, його поверхню необхідно закрити технологічним екраном із ізолюючих матеріалів. Товщина технологічного екрану приймається в кожному конкретному випадку залежно від властивостей відходів на підставі результатів дослідно-промислових випробувань, але повинна бути не менше ніж 2 м, включаючи попередній шар ізолюючих матеріалів.

Технологічний екран повинен мати опуклу поверхню, висота якого на середині робочої карти повинна підніматися не менше ніж на 1,5 м над гребнями дамби обвалування, а по периметру – стикуватися з ними. При цьому, необхідно передбачити обробку верхнього шару технологічного екрану завтовшки не менше 0,15 м речовинами та/або матеріалами, що захищають робочу карту від проникнення зливових і талих вод.

Споруджений технологічний екран повинен виходити за габарити робочої карти (на гребні дамб) не менше ніж на 2 м по всьому периметру.

2.2. Заповнені відсіки сховищ з металевою ртуттю та іншими подібними до неї за властивостями розчинними та нерозчинними у воді відходами необхідно перекрити залізобетонними плитами з подальшим засипанням шаром ізолюючих матеріалів завтовшки не менше 2 м, над яким відразу слід передбачити

водонепроникне покриття, що повинно підніматися над прилеглою територією і виходити за габарити сховища не менше ніж на 2 м з кожної сторони.

2.3. Після припинення експлуатації полігону для небезпечних відходів власник полігону забезпечує проведення його рекультивації на основі розробленої та затвердженої у відповідності до державних будівельних норм проектно-кошторисної документації, що має передбачати спорудження комбінованого захисного екрану поверхні полігону.

Захисний екран має забезпечувати організоване збирання та відведення зливових і талих вод і виключати можливість їх потрапляння в тіло полігону.

2.4. Рекультивація закритого полігону для небезпечних відходів проводиться після його стабілізації, тобто зміцнення звалищного ґрунту та досягнення ним постійного стійкого стану.

2.5. Рекультивація закритого полігону для небезпечних відходів проводиться в два послідовні етапи: технічний і біологічний.

2.6. Після припинення експлуатації полігону для небезпечних відходів його будівлі та споруди, а також техніка, машини, механізми та устаткування повинні знезаражуватись. Після знезараження будівлі та споруди підлягають демонтажу з подальшим захороненням утворених будівельних відходів згідно з їх властивостями, а техніка, машини, механізми та устаткування можуть використовуватись на інших об'єктах.

2.7. Подальше використання територій рекультивованих полігонів для небезпечних відходів з метою будь-яких інших потреб неможливе. Вони мають перебувати у стані контрольованих особливо небезпечних об'єктів.

### 3. Догляд за полігоном після припинення його експлуатації.

3.1. Догляд за полігоном для небезпечних відходів після припинення його експлуатації має включати підтримку цілісності захисного екрану поверхні полігону, забезпечення вилучення та знешкодження фільтрату, а також відведення зливових і талих вод. Перелік заходів догляду за полігоном для небезпечних відходів, які заплановані до реалізації, повинен міститися в інструкції з експлуатації полігону та догляду за ним після припинення його експлуатації.

3.2. Протягом періоду догляду за полігоном для небезпечних відходів власник полігону повинен забезпечувати зниження можливості несанкціонованого доступу до закритих карт.

3.3. Для забезпечення тривалої працездатності захисного екрану полігону для небезпечних відходів, його огляд здійснюється шляхом обходу та/або аерозйомки з періодичністю 1 раз на квартал. В ході огляду рекомендовано виявляти та документувати тріщини та зсуви захисного екрану, місця ерозії та просідання його поверхні, а також ділянки з відсутнім рослинним покривом та наявністю багаточисленних нор гризунів, які якнайшвидше повинні бути відремонтовані, відновлені та оброблені речовинами, які попереджають проникнення зливових і талих вод, або засобами дератизації.

3.4. Протягом щонайменше двох перших років догляду за полігоном для небезпечних відходів необхідно щорічно виконувати топографічні дослідження для підтвердження стабілізації відходів, тобто коли рівень землі змінюється не більше ніж на 5% порівняно з результатами попередніх досліджень. Результати топографічних досліджень повинні мати деталізацію, достатню для виявлення локальних заглиблень та просідань відходів.

3.5. Під час догляду за полігоном для небезпечних відходів необхідно забезпечувати вилучення та знешкодження фільтрату від кожної карти, яка обладнана системами збирання фільтрату, протягом періоду його активного утворення, що характеризується обсягом накопичення, достатнім для роботи локальних очисних споруд.

3.6. Під час догляду за полігоном для небезпечних відходів щомісячно проводиться перевірка систем відведення зливових і талих вод, а також, за необхідності, здійснювати їх технічне обслуговування і ремонт.

3.7. Протягом вегетаційного періоду на полігонах для небезпечних відходів слід здійснювати відновлення, включаючи внесення добрив і поживних речовин, та видалення надмірної рослинності з періодичністю відповідно до технології вирощування багаторічних трав, що використовуються для улаштування біологічного шару рекультивації.

#### **IV. Полігони для відходів, що не є небезпечними**

##### **1. Експлуатація полігонів та їх інженерних мереж.**

1.1. Експлуатація полігонів для відходів, що не є небезпечними, включає в себе:

- приймання відходів;
- складування відходів;
- вилучення та знешкодження фільтрату;
- вилучення та знешкодження біогазу (за умови захоронення органічних відходів, що розкладаються);
- відведення зливових і талих вод.

1.2. Для здійснення експлуатації полігону для відходів, що не є небезпечними, мають бути розроблені та зберігатися протягом його життєвого циклу технологічні плани організації робіт із захоронення відходів, на яких позначаються робочі карти та місця захоронення стабілізованих і неактивних небезпечних відходів, включаючи місця захоронення азбесту. Для різних видів відходів в залежності від їх джерел утворення та властивостей потрібно виділити різні робочі карти. Кожна карта має бути обладнана відповідними табличками або знаками, що містять інформацію про види відходів, які на ній захоронюються.

При захороненні гіпсу або матеріалів, що містять гіпс або інші речовини, які добре утримують сульфати, доцільно виділити окрему карту, на яку не приймаються органічні відходи, що розкладаються.

Забороняється розміщувати органічні відходи, що розкладаються, на одній карті з стабілізованими та неактивними небезпечними відходами, щоб не допустити можливої зміни їх здатності до вилуговування.

На одній робочій карті, зокрема на її найбільш ізольованій ділянці, разом з іншими відходами дозволяється захоронювати відходи, що містять азбест, за умови, що ці відходи не містять інших небезпечних речовин, крім зв'язаного азбесту та його волокон, скріплених в'язкими речовинами.

1.3. Оператор полігону зобов'язаний забезпечити проведення атестованою лабораторією тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів на полігон для відходів, що не є небезпечними, з періодичністю 1 раз на пів року для кожного потоку або джерела змішаних відходів та 1 раз на рік для кожного потоку або джерела однорідних відходів. Тестування на відповідність повинно здійснюватися відповідно до Переліку стандартів, що застосовуються для тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів, який наведено в додатку 2 до цих Правил. Відібрані зразки відходів для тестування слід зберігати на полігоні для відходів, що не є небезпечними, не менше 30 календарних днів.

Відходи приймаються на полігон для відходів, що не є небезпечними, якщо їх показники за результатами тестування на відповідність не перевищують граничні значення вилуговування, які наведено в додатку 4 до цих Правил.

У випадку захоронення стабілізованих і неактивних небезпечних відходів на полігоні для відходів, що не є небезпечними, їх показники за результатами тестування на відповідність не повинні перевищувати граничні значення вилуговування та додаткові критерії прийнятності небезпечних відходів на полігоні для відходів, що не є небезпечними, які наведено в додатку 5 до цих Правил.

Якщо виявлені зразки відходів, показники яких за результатами тестування на відповідність перевищують граничні значення вилуговування, що наведені в додатку 4 до цих Правил, та/або граничні значення вилуговування та додаткові критерії прийнятності небезпечних відходів на полігоні для відходів, що не є небезпечними, які наведено в додатку 5 до цих Правил, оператор полігону у триденний строк повинен направити письмові повідомлення власнику відходів, щоб той перевірів та уточнив показники відходів, та територіальному органу Держекоінспекції з поясненням потенційного впливу від захоронення цих відходів на довкілля.

1.4. Без тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів на полігон для відходів, що не є небезпечними, можуть прийматися відходи, які згідно з Національним переліком відходів, затвердженим Кабінетом Міністрів України, класифікуються як побутові відходи, включаючи окремо зібрані фракції, які не містять небезпечних речовин та були попередньо або будуть на полігоні підготовлені до видалення.

1.5. Приймання та облік відходів, організацію в'їзду транспортних засобів на полігон для відходів, що не є небезпечними, та їх рух по території полігону забезпечує приймальник, робоче місце якого розміщується на КПП.

1.6. Оператор полігону для відходів, що не є небезпечними, забезпечує приймальника такою інформацією:

перелік видів відходів, які дозволені для захоронення на полігоні для відходів, що не є небезпечними;

перелік видів відходів і речовин, які заборонені для захоронення на полігоні для відходів, що не є небезпечними;

критерії прийнятності відходів на полігон для відходів, що не є небезпечними;

перелік суб'єктів господарювання, від яких здійснюється приймання відходів;

дані про ідентифікацію, тип, місткість кузовів та коефіцієнт ущільнення транспортних засобів, якими суб'єкти господарювання перевозять відходи.

1.7. Приймальник здійснює допуск на полігон для відходів, що не є небезпечними, транспортних засобів з відходами на підставі таких документів:

картка передачі відходів;

протокол дослідження відходів (крім побутових відходів);

документ, що підтверджує сплату послуг із захоронення відходів.

Картка передачі відходів має бути заповнена згідно з вимогами Порядку державного обліку відходів та подання звітності, затвердженого Міндовкілля.

1.8. Якщо відходи перевозяться насипом (бортовими транспортними засобами і самоскидами), приймальник на КПП має візуально контролювати їх склад до розвантаження, щоб підтвердити, що:

відходи є тими самими відходами, які були піддані тестуванню на відповідність;

в складі відходів відсутні матеріали і речовини, заборонені для захоронення на полігоні.

Для зручності огляду на КПП має бути встановлена оглядова вишка та/або камери відеоспостереження з роздільною здатністю не менше 1080P (2 Мп) та фокусною відстанню не менше 2,8 мм.

1.9. Усі відходи, що перевозяться на полігон для відходів, що не є небезпечними, повинні проходити радіометричний контроль на КПП за допомогою спеціальних приладів.

1.10. У разі виявлення видів відходів, які є небезпечними, або перевищення норм рівня радіаційного забруднення, приймальник не допускає транспортний засіб на полігон для відходів, що не є небезпечними, робить відповідний запис в картці обліку відходів та у п'ятиденний строк надсилає повідомлення у письмовій формі з копією картки обліку відходів територіальному органу Держекоінспекції.

1.11. Складування відходів на полігоні для відходів, що не є небезпечними, здійснюється виключно на робочій карті. Для цього в її межах виділяють майданчик складування і поряд з ним – майданчик розвантаження відходів шириною до 10 м та довжиною до 30 м кожний. Розміри майданчиків можуть

змінюватись залежно від технології складування та потужності полігону для відходів, що не є небезпечними.

1.12. Для заїзду транспортних засобів на робочу карту влаштовують тимчасову дорогу з покриттям із насипних матеріалів або залізобетонних плит шириною не менше 8,5 м. Із тимчасової дороги на карту передбачається улаштування з'їзду. Окремо доцільно передбачити тимчасову дорогу з насипних матеріалів шириною не менше 5 м для заїзду спеціалізованої та гусеничної техніки на робочу карту.

1.13. До початку складування відходів на робочій карті встановлюються репери для контролю висоти та ступеня ущільнення відходів. Додатково до контролю висоти і ступеня ущільнення відходів проводяться топографічні дослідження полігону на предмет вичерпання його проектної місткості з періодичністю 1 раз на рік.

1.14. Організацію підвезення та складуванням відходів, включаючи їх візуальний контроль після розвантаження, а також допуск на робочу карту і розвантаження транспортних засобів забезпечує планувальник, який одягнений в сигнальний жилет та має прапорець червоного кольору для подачі сигналів водіям транспортних засобів та техніки.

1.15. Розвантаження транспортних засобів здійснюється тільки на горизонтальних ділянках майданчику розвантаження на відстані не менше ніж 10 м від краю відвалу. Присутність сторонніх осіб, крім вантажників, які супроводжують транспортний засіб, на майданчику розвантаження забороняється.

1.16. Дозволяється одночасна робота не більше 5 транспортних засобів на майданчику розвантаження, щоб планувальник міг ефективно контролювати їх розвантаження.

1.17. З метою попередження розльоту легких фракцій відходів, зокрема при їх розвантаженні та складуванні, на робочій карті та/або по периметру полігону для відходів, що не є небезпечними, можуть бути встановлені сітчасті огороження висотою не менше 4 м, які розміщуються перпендикулярно до потоку переважаючому напрямку вітру. Сітчасті огороження періодично очищають з подальшим розміщенням зібраних легких фракцій на майданчику складування перед його укриттям шаром ізолюючих матеріалів.

1.18. Розвантажені відходи та ізолюючі матеріали мають бути переміщені за допомогою техніки з майданчика розвантаження на майданчик складування. Для переміщення відходів та матеріалів можуть застосовуватись бульдозери та/або котки-ущільнювачі.

1.19. Розміщення відходів може здійснюватися за двома технологічними методами: насувом, тобто рух техніки знизу в гору, або зштовхуванням, тобто рух техніки в напрямку укосу.

Метод насуву забезпечує краще початкове ущільнення, але техніка, що рухається в гору, працює з більшим навантаженням і витратою палива. Цей

метод застосовуються переважно при формуванні верхніх ярусів майданчиків складування.

Метод зштовхування забезпечує гірше початкове ущільнення, але техніка, що рухається вниз, працює з меншим навантаженням і витратою палива. Цей метод застосовується переважно при формуванні нижніх ярусів майданчиків складування.

1.20. Переміщені відходи на майданчику складування розрівнюються шарами від 0,5 до 1 м залежно від техніки, що застосовуються (для бульдозерів – до 0,5 м, для котків-ущільнювачів – до 1 м). В подальшому вони мають бути додатково ущільнені за допомогою техніки з метою ефективного використання проектної місткості полігону. У випадку застосування для цього котків-ущільнювачів, їх маса має становити понад 26 т. Для досягнення оптимальної ступені ущільнення техніка повинна здійснити не менше 4 проходів по одній колії.

1.21. Заповнення майданчику складування здійснюється шарами від 2 м до 2,5 м. Після формування кожного шару не пізніше, ніж протягом однієї доби при температурі повітря понад +25 °С та трьох діб при температурі повітря нижче – 10 °С шар ущільнених відходів слід укрити шаром ізолюючих матеріалів завтовшки не менше 0,2 м.

1.22. До закінчення кожного робочого дня майданчик розвантаження має бути звільнений від відходів, а майданчик складування розрівняний та ущільнений.

1.23. З метою зменшення інтенсивності неприємних запахів над майданчиками розвантаження та складування відходів або довкола території полігону для відходів, що не є небезпечними, рекомендується здійснювати розпилення дезодоруючих речовин з пересувних або стаціонарних установок.

1.24. Моніторинг та контроль фільтрату і біогазу, включаючи вимірювання їх параметрів, обслуговування устаткування та заміну реагентів тощо повинен здійснювати інженерно-технічний персонал, що має відповідну кваліфікацію. Для виконання цих робіт доцільно залучати спеціалізовані компанії за договором.

1.25. Забруднені води та фільтрат повинні збиратися в ставки-накопичувачі або приймальні ємності та проходити очищення на локальних очисних спорудах. Для знешкодження фільтрату з різних робочих карт полігону для відходів, що не є небезпечними, може застосовуватись одна система очистки фільтрату.

1.26. Очищену рідину від забруднених вод та фільтрату дозволяється використовувати для зволоження полігону для відходів, що не є небезпечними. Концентрат від очищення фільтрату дозволяється рециркулювати та/або захоронювати на тих картах, де він був утворений.

1.27. Моніторинг біогазу слід здійснювати за кількістю та компонентним складом згідно таких показників: CH<sub>4</sub>, CO<sub>2</sub>, O<sub>2</sub>, H<sub>2</sub>S, з періодичністю не менше 1



разу на місяць по кожній робочій карті або її частині, що обладнана системою збирання біогазу.

1.28. Зібраний біогаз слід використовувати в енергетичних цілях, а при неможливості такого використання він повинен спалюватись на спеціалізованій високотемпературній факельній установці з метою деструкції шкідливих речовин, які в ньому містяться.

## 2. Припинення експлуатації та рекультивація полігону.

2.1. Після припинення складування відходів на полігоні для відходів, що не є небезпечними, або його частини, укоси та поверхня полігону мають бути сплановані та захищені від проникнення зливових і талих вод та вітрової ерозії шляхом спорудження технологічного екрану (кінцевого покриття) із ізолюючих матеріалів завтовшки не менше 0,2 м.

2.2. При плануванні укосів та поверхні полігону необхідно забезпечувати суцільний ухил від його середини до краю, уникаючи створення локальних кишень та заглиблень, де можуть збиратися зливові і талі води. Ухил спланованих укосів не повинен перевищувати відношення висоти до довжини, що більше ніж 1:2.

2.3. Після припинення експлуатації полігону для відходів, що не є небезпечними, або його частини власник полігону забезпечує проведення його рекультивації на основі розробленої та затвердженої у відповідності до державних будівельних норм проектно-кошторисної документації, що має передбачати спорудження комбінованого захисного екрану поверхні полігону або його частини.

Захисний екран має забезпечувати організоване збирання та відведення зливових і талих вод для зменшення кількості утворення фільтрату, а також обмежувати вихід біогазу з тіла полігону за його наявності.

2.4. Рекультивація закритого полігону для відходів, що не є небезпечними, проводиться після його стабілізації, тобто зміцнення звалищного ґрунту та досягнення ним постійного стійкого стану.

2.5. Рекультивація закритого полігону для відходів, що не є небезпечними, проводиться в два послідовні етапи: технічний і біологічний.

2.6. Після припинення експлуатації полігону для відходів, що не є небезпечними, техніка, машини, механізми та устаткування повинні очищуватись та знезаражуватись і можуть використовуватись на інших об'єктах, а будівлі та споруди підлягають демонтажу з подальшим захороненням будівельних відходів.

2.7. Подальше використання територій рекультивованих полігонів для відходів, що не є небезпечними, може здійснюватися у сільськогосподарському та лісогосподарському напрямках, а також для будівництва.

### 3. Догляд за полігоном після припинення його експлуатації.

3.1. Догляд за полігоном для відходів, що не є небезпечними, після припинення його експлуатації включає підтримку цілісності захисного екрану поверхні полігону, забезпечення вилучення та знешкодження фільтрату і, за наявності, біогазу, а також відведення зливових і талих вод. Перелік заходів догляду за полігоном, які заплановані до реалізації, повинен міститися в інструкції з експлуатації полігону та догляду за ним після припинення його експлуатації.

3.2. Протягом періоду догляду за полігоном для відходів, що не є небезпечними, огляд захисного екрану здійснюється шляхом його обходу та/або аерозйомки з періодичністю 1 раз на квартал. В ході огляду рекомендовано виявляти та документувати тріщини та зсуви захисного екрану, місця ерозії та просідання його поверхні, а також ділянки з відсутнім рослинним покривом та наявністю багаточисленних нор гризунів для подальшого ремонту, відновлення або обробки поверхні захисного екрану.

3.3. Для визначення динаміки просідання відходів рекомендуються виконувати топографічні дослідження полігону для відходів, що не є небезпечними, з періодичністю 1 раз на рік до моменту її стабілізації, тобто коли рівень землі змінюється не більше ніж на 5% порівняно з результатами досліджень за попередні два роки. Результати топографічних досліджень повинні мати деталізацію, достатню для виявлення локальних заглиблень та просідань відходів.

3.4. Вилучення та знешкодження фільтрату на полігонах для відходів, що не є небезпечними, має забезпечуватись протягом періоду його активного утворення, що характеризується обсягом накопичення, достатнім для роботи локальної очисної споруди.

3.5. Вилучення біогазу на полігонах для відходів, що не є небезпечними, має забезпечуватись на постійній основі з метою мінімізації тиску під захисним екраном та зменшення впливу на навколишнє природне середовище. Моніторинг кількості та компонентного складу біогазу має здійснюватися з періодичністю не менше ніж 1 раз на пів року.

3.6. Вилучення біогазу проводиться до тих пір, поки кількість біогазу та вміст метану дозволяє його використання в енергетичних цілях або для спалювання, що підтверджується результатами моніторингу. Якщо кількість біогазу настільки мала та/або він містить настільки низький вміст метану, яких недостатньо для його використання в енергетичних цілях, слід продовжити його пасивне відведення із застосуванням технологій окислення, зокрема: пасивних факелів, біофільтрів або біопокриття.

3.7. Протягом вегетаційного періоду на полігонах для відходів, що не є небезпечними, слід здійснювати відновлення, включаючи внесення добрив і поживних речовин, та видалення надмірної рослинності з періодичністю відповідно до технології вирощування багаторічних трав, що використовуються для улаштування біологічного шару рекультивациі.

3.8. За наявності приямків, колодязів та підвалів будівель і споруд, що розміщені на одному рівні і на відстані до 500 м з усіх боків від краю полігону, потрібно здійснювати моніторинг вмісту метану у складі їх внутрішнього повітря з періодичністю 1 раз на квартал. Вміст метану у внутрішньому повітрі не має перевищувати 1%. У випадку перевищення допустимого вмісту метану у внутрішньому повітрі будівель і споруд, слід забезпечити спорудження бар'єрів на шляху ймовірної підземної міграції біогазу від полігону до будівлі або споруди, що складаються з непроникних екранів та траншей глибиною не менше 1 м. Бар'єри доцільно встановлювати якнайближче до краю полігону.

## **V. Полігони для інертних відходів**

1. Експлуатація полігонів та їх інженерних мереж.

1.1. Експлуатація полігонів для інертних відходів включає в себе:  
приймання відходів;  
складування відходів;  
відведення зливових і талих вод.

1.2. Для здійснення експлуатації полігону для інертних відходів мають бути розроблені та зберігатися протягом його життєвого циклу технологічні плани організації робіт із захоронення відходів, на яких позначаються робочі карти. Для різних видів інертних відходів в залежності від їх джерел утворення можуть бути виділені різні робочі карти. У випадку виділення окремих карт, кожна з них має бути обладнана відповідними табличками або знаками, що містять інформацію про види відходів, які на ній захоронюються.

Захоронення різних видів інертних відходів на одній карті допускається лише тоді, коли вони походять з одного джерела.

1.3. На полігони для інертних відходів без тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів приймаються інертні відходи, перелік яких наведений в додатку 6 до цих Правил.

1.4. Якщо інертні відходи відсутні у переліку, який наведений в додатку 6 до цих Правил, оператор полігону зобов'язаний забезпечити проведення атестованою лабораторією тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів на полігон для інертних відходів з періодичністю 1 раз на рік для кожного потоку або джерела однорідних або змішаних відходів. Тестування на відповідність повинно здійснюватися згідно з Переліком стандартів, що застосовуються для тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів, який наведено в додатку 2 до цих Правил. Відібрані зразки відходів для тестування слід зберігати на полігоні для інертних відходів не менше 30 календарних днів.

Відходи приймаються на полігон для інертних відходів, якщо їх показники за результатами тестування на відповідність не перевищують граничні значення вилуговування та вмісту органічних компонентів, що наведені в додатку 7 до цих Правил.

Якщо виявлені зразки відходів, показники яких за результатами тестування на відповідність перевищують граничні значення вилуговування для інертних відходів та вмісту органічних компонентів, що наведені в додатку 7 до цих Правил, оператор полігону у триденний строк повинен направити письмові повідомлення власнику відходів, щоб той перевірів та уточнив показники відходів, та територіальному органу Держекоінспекції з поясненням потенційного впливу від захоронення цих відходів на довкілля.

1.5. Приймання та облік відходів, організацію в'їзду транспортних засобів на полігон для інертних відходів та надання дозволу на їх рух по території полігону забезпечує приймальник, робоче місце якого розміщується на КПП.

1.6. Оператор полігону для інертних відходів забезпечує приймальника такою інформацією:

перелік інертних відходів, які дозволені для захоронення на полігоні для інертних відходів;

критерії прийнятності відходів на полігон для інертних відходів;

перелік суб'єктів господарювання, від яких здійснюється приймання відходів;

дані про ідентифікацію, тип та місткість кузовів транспортних засобів, якими суб'єкти господарювання перевозять відходи.

1.7. Приймальник здійснює допуск на полігон для інертних відходів транспортних засобів з відходами на підставі таких документів:

картка передачі відходів;

документ, що підтверджує сплату послуг із захоронення відходів.

Картка передачі відходів має бути заповнена згідно з вимогами Порядку державного обліку відходів та подання звітності, затвердженого Міндовкілля.

1.8. Приймальник на КПП має візуально контролювати склад інертних відходів до розвантаження, щоб підтвердити, що:

відходи відповідають переліку інертних відходів, дозволених для захоронення на полігоні для інертних відходів;

відходи є тими самими відходами, які були піддані тестуванню на відповідність;

в складі відходів відсутні матеріали і речовини, заборонені для захоронення на полігоні.

Для зручності огляду на КПП має бути встановлена оглядова вишка та/або камери відеоспостереження з роздільною здатністю не менше 1080P (2 Мп) та фокусною відстанню не менше 2,8 мм.

1.9. Складування відходів на полігоні для інертних відходів здійснюється на робочій карті без виділення в її межах окремих майданчиків.

1.10. Підвезення відходів на робочу карту має здійснюватися по спеціально улаштованій тимчасовій дорозі з покриттям із насипних матеріалів або настилу. Окремо доцільно передбачити тимчасову дорогу з насипних матеріалів шириною не менше 5 м для заїзду на робочу карту гусеничної техніки.

1.11. Організацію підвезення та складування відходів, включаючи їх візуальний контроль після розвантаження, а також допуск на робочу карту і розвантаження транспортних засобів забезпечує планувальник, який одягнений в сигнальний жилет та має прапорець червоного кольору для подачі сигналів водіям транспортних засобів та техніки.

1.12. Розвантаження транспортних засобів здійснюється на горизонтальних ділянках робочої карти на відстані не менше ніж 5 м від відвалу. Присутність сторонніх осіб, крім вантажників, які супроводжують транспортний засіб, на робочій карті забороняється.

1.13. Відстань між транспортними засобами під час розвантаження має становити не менше 4 м з метою вільного маневрування техніки (бульдозерів тощо).

1.14. Дозволяється одночасна робота не більше 5 транспортних засобів на робочій карті, щоб планувальник міг ефективно контролювати їх розвантаження.

1.15. При захороненні пилоподібних інертних відходів потрібно передбачити їх зволоження з метою виключення розносу цих відходів вітром, зокрема під час їх розвантаження.

1.16. Відходи розвантажуються на робочу карту та розміщуються за принципом «від себе» відразу на всю її довжину.

1.17. Розміщені відходи на робочій карті розрівнюються шарами висотою до 0,5 м за допомогою техніки (бульдозерів тощо). Після розрівнювання першого шару відходів, змінюється (за необхідності) напрямок заповнення робочої карти та розрівнюється наступний шар відходів. Операції розрівнювання повторюються до формування загального шару відходів висотою від 2 м до 2,5 м.

1.18. Після формування загального шару відходів висотою від 2 м до 2,5 м не пізніше ніж 1 раз на пів року їх слід укрити шаром м'яких ізолюючих матеріалів (грунту) завтовшки не менше 0,2 м. Періодичність укривання шару інертних відходів має бути збільшена у випадку складування пилоподібних інертних відходів. Після укриття загального шару відходів операції з їх розміщення повторюються у тому ж порядку.

1.19. Накопичені зливи і талі води з дна робочих карт відкачуються в зливу мережу полігону.

## 2. Припинення експлуатації та рекультивація полігону.

2.1. Після припинення складування відходів на полігоні для інертних відходів або його частини, укоси та поверхня полігону мають бути сплановані та захищені від надмірного проникнення зливових і талих вод, рознесення пилу та вітрової ерозії шляхом спорудження технологічного екрану (кінцевого покриття) із м'яких ізолюючих матеріалів (грунту) завтовшки не менше 0,2 м.

2.2. При плануванні укосів та поверхні полігону необхідно забезпечувати суцільний ухил від його середини до краю, уникаючи створення локальних

кишень та заглиблень, де можуть збиратися зливові і талі води. Ухил спланованих укосів не повинен перевищувати відношення висоти до довжини, що більше ніж 1:2.

2.3. Після припинення експлуатації полігону для інертних відходів або його частини власник полігону забезпечує проведення його рекультивації на основі розробленої та затвердженої у відповідності до державних будівельних норм проєктно-кошторисної документації, що має передбачати спорудження захисного екрану поверхні полігону або його частини.

Захисний екран має складатися щонайменше з шару мінерального та родючого ґрунту товщиною не менше 1 м, включаючи технологічний екран, що забезпечує організоване збирання та відведення зливових і талих вод.

2.4. Рекультивація закритого полігону для інертних відходів проводиться після його стабілізації, тобто зміцнення звалищного ґрунту та досягнення ним постійного стійкого стану.

2.5. Рекультивація закритого полігону для інертних відходів проводиться в два послідовні етапи: технічний і біологічний.

2.6. Після припинення експлуатації полігону для інертних відходів, техніка, машини, механізми та устаткування, а також цілісні будівлі та споруди, можуть використовуватись на інших об'єктах. Будівлі та споруди, що були демонтовані, можуть захоронюватись як будівельні відходи на самому полігоні.

2.7. Подальше використання територій рекультивованих полігонів для інертних відходів, може здійснюватися у сільськогосподарському та лісогосподарському напрямках, а також для будівництва.

### 3. Догляд за полігоном після припинення його експлуатації.

3.1. Догляд за полігоном для інертних відходів після припинення його експлуатації має включати підтримку цілісності захисного екрану поверхні полігону, належного рослинного покриву, а також відведення надмірної кількості зливових і талих вод. Перелік заходів догляду за полігоном для інертних відходів, які заплановані до реалізації, повинен міститися в інструкції з експлуатації полігону та догляду за ним після припинення його експлуатації.

3.2. Протягом періоду догляду за полігоном для інертних відходів огляд захисного екрану здійснюється шляхом його обходу та/або аерозйомки з періодичністю 1 раз на квартал. В ході огляду рекомендовано виявляти та документувати тріщини та зсуви захисного екрану, місця ерозії та просідання його поверхні, а також ділянки з відсутнім рослинним покривом та наявністю багаточисленних нор гризунів для послідуочого ремонту, відновлення або обробки поверхні захисного екрану.

3.3. Протягом щонайменше двох перших років догляду за полігоном для інертних відходів топографічні дослідження виконуються 1 раз на рік з метою підтвердження стабілізації відходів, тобто коли рівень землі змінюється не більше ніж на 5% порівняно з результатами попередніх досліджень. Результати

топографічних досліджень повинні мати деталізацію, достатню для виявлення локальних заглиблень та просідань відходів.

3.4. На полігоні для інертних відходів протягом вегетаційного періоду слід постійно культивувати та відновлювати рослинність, що має значну здатність до поглинання води. Надмірну рослинність слід видаляти з періодичністю відповідно до технології вирощування багаторічних трав, що використовуються для улаштування біологічного шару рекультивації.

## **VI. Експлуатація техніки, машин, механізмів та устаткування**

1. Для виконання всіх технологічних операцій, полігони мають бути забезпечені необхідною технікою, машинами (у тому числі допоміжною технікою та іншими транспортними засобами), механізмами та устаткуванням. Потреба у них визначається у проектно-кошторисній документації на будівництво та/або реконструкцію і рекультивацію полігону в залежності від потужності полігону, продуктивності техніки і тривалості робочого дня.

2. Техніку, машини, механізми та устаткування, що працюють на полігоні, необхідно зберігати в господарській зоні полігону – у приміщеннях (боксах, навісах) та/або на спеціально відведених майданчиках, які мають відповідну розмітку.

3. Приміщення та майданчики для зберігання техніки, машин, механізмів та устаткування забороняється захаращувати матеріалами, обладнанням та виробами тощо.

4. Перед початком кожного робочого дня механізатори повинні перевіряти технічний стан техніки, машин, механізмів та устаткування, а також здійснити її чистку із видаленням решток відходів у контейнери з подальшим вивезенням на робочу карту.

5. Якщо двигун техніки для переміщення відходів запускається не стартером, а вручну, машиніст повинен перед запуском двигуна поставити важіль перемикачів передач у нейтральне положення і опустити відвал на землю.

6. Для полегшення запуску двигунів при температурі повітря нижче – 15 °С місце розташування техніки має бути обладнане спеціальними засобами для підігрівання двигунів. Підігрівання двигунів техніки відкритим вогнем заборонено.

7. Після закінчення кожного робочого дня вся техніка має бути повернена на місце зберігання у господарській зоні, де передбачені окремі приміщення (боксы) або спеціально відведені майданчики. Залишати техніку на місці виконання робіт заборонено.

8. Технічне обслуговування та ремонт техніки, машин, механізмів та устаткування проводиться в межах господарської зони. У випадку поломки на робочій карті, техніка, машини, механізми та устаткування мають бути відбуксировані в спеціальні місця господарської зони, які обладнані оглядовими

ямами та естакадами. Для капітального ремонту техніка, машини, механізми та устаткування або їх частини, після чистки та знезаражування, можуть буксируватися на виробничі потужності обслуговуючих підприємств.

9. Технічний огляд та експертне обстеження техніки, машин, механізмів та устаткування, включаючи устаткування підвищеної небезпеки, проводиться відповідно до Порядку проведення технічного огляду, випробувань та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 року № 687.

10. Технічний контроль за станом транспортних засобів, що працюють на полігоні, проводиться відповідно до Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 2012 року № 137.

## **VII. Природоохоронні та санітарно-епідеміологічні вимоги**

1. Для кожного полігону має бути визначена санітарно-захисна зона відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 року за № 379/1404, та державних будівельних норм.

Оператор полігону повинен дотримуватись визначеної санітарно-захисної зони, здійснювати догляд за її станом та проводити прибирання відходів, що були винесені за межі полігону, не рідше ніж 1 раз на десять днів.

2. На полігонах має бути розроблена програма моніторингу та контролю полігону, в якій мають бути представлені заходи з мінімізації впливу шкідливих чинників на навколишнє природне середовище та здоров'я людей протягом всього періоду експлуатації, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігоном після припинення його експлуатації. Програма моніторингу та контролю може бути окремим документом або частиною інструкції з експлуатації полігону та догляду за ним після припинення його експлуатації. Результати моніторингу повинні зберігатися протягом всього життєвого циклу полігону.

3. На кожному полігоні оператор полігону зобов'язаний виконувати програму моніторингу полігону та забезпечувати проведення атестованою лабораторією контролю за:

станом атмосферного повітря у виробничій зоні полігону та на межі його санітарно-захисної зони з періодичністю 1 раз на квартал під час експлуатації полігону та 1 раз на пів року під час догляду за полігоном, після припинення його експлуатації;

станом підземних вод через спостережні свердловини з періодичністю 1 раз на квартал під час експлуатації полігону та 1 раз на пів року під час догляду за полігоном, після припинення його експлуатації;



станом поверхових вод, якщо вони потрапляють в межі його санітарно-захисної зони, з періодичністю 1 раз на квартал під час експлуатації полігону та 1 раз на пів року під час догляду за полігоном, після припинення його експлуатації;

дослідженням ґрунту на території полігону та в межах його санітарно-захисної зони з періодичністю 1 раз на пів року під час експлуатації полігону та під час догляду за полігоном, після припинення його експлуатації;

дослідженнями шумового впливу на межі його санітарно-захисної зони з періодичністю 1 раз на рік під час експлуатації полігону.

4. Дослідження стану атмосферного повітря рекомендовано проводити за хімічними показниками та твердими частками. Кінцевий перелік показників забруднюючих речовин та точки відбору проб повітря слід узгодити з територіальним органом Держпродспоживслужби.

Результати вимірювання показників стану атмосферного повітря не повинні перевищувати гранично-допустимі концентрації хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 січня 2020 року № 52 «Про затвердження гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних і біологічних речовин в атмосферному повітрі населених місць», зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 року за № 156/34439.

5. Дослідження підземних вод має проводитись через спостережні свердловини, які повинні бути розміщені в щонайменше трьох обов'язкових місцях, одне з яких розташоване вище за потоком підземних вод полігону, а два інші – нижче за потоком. Дослідження підземних вод рекомендовано проводити за рівнем, а також за санітарно-хімічними і епідемічними показниками. Кінцевий перелік показників забруднюючих речовин слід узгодити з територіальним органом Держпродспоживслужби.

Результати вимірювання показників стану підземних вод не мають змінюватись між спостережними свердловинами, розміщеними вздовж потоку, та без урахування фонових концентрацій не повинні перевищувати допустимі нормативи якості для питної води відповідно до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747.

6. Дослідження поверхових вод має проводитись у двох місцях, що розміщені на відстані 50-100 м нижче та вище за течією. Дослідження рекомендовано проводити за санітарно-хімічними та санітарно-мікробіологічними показниками. Кінцевий перелік показників забруднюючих речовин та остаточні місця відбору слід узгодити з територіальним органом Держпродспоживслужби.

Результати вимірювання показників стану поверхових вод не мають змінюватись між місцями проведення досліджень та без урахування фонових концентрацій не повинні перевищувати хімічні показники якості води для

виращування риби у рибогосподарських підприємствах, що наведені в СОУ 05.01-37-385:2006 Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми, або Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02 травня 2022 року № 721, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 16 травня 2022 року за № 524/37860.

7. Дослідження ґрунту рекомендовано проводити за санітарно-хімічними та санітарно-мікробіологічними показниками. Кінцевий перелік показників забруднюючих речовин та місця відбору проб ґрунту слід узгодити з територіальним органом Держпродспоживслужби.

Результати вимірювання показників стану ґрунту не повинні перевищувати допустимий вміст хімічних речовин у ґрунті відповідно до Гігієнічних регламентів допустимого вмісту хімічних речовин у ґрунті, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14 липня 2020 року № 1595, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 31 липня 2020 року за № 722/35005, та відповідати санітарно-гігієнічним показникам придатності ґрунту ділянки під забудову населеного пункту відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 року за № 379/1404.

8. Результати вимірювання шумового впливу не повинні перевищувати допустимі рівні шуму відповідно до Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 року № 463, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 20 березня 2019 року за № 281/33252.

9. У випадку виявлення перевищення гранично-допустимих концентрацій, граничних нормативів, допустимого вмісту або рівнів оператор полігону у п'ятиденний строк повинен направити письмове повідомлення територіальному органу Держекоінспекції з переліком рекомендованих заходів та строків щодо його усунення, а також дотримуватись рішень територіального органу Держекоінспекції щодо виконання узгоджених заходів у визначені строки.

10. На кожному полігоні для небезпечних відходів та полігоні для відходів, що не є небезпечними, оператор полігону додатково має забезпечувати дослідження кількості і складу фільтрату та забруднених вод по кожній із точок скидання (включаючи очищену рідину) з періодичністю 1 раз на квартал під час експлуатації полігону та 1 раз на пів року під час догляду за полігоном, після припинення його експлуатації. Для полігонів і сміттєзвалищ, що експлуатуються та містять відходи, які не укриваються ізолюючим матеріалом у терміни, встановлені цими Правилами, періодичність дослідження кількості фільтрату має бути збільшена до 1 разу на місяць.

Перелік показників забруднюючих речовин фільтрату та забруднених вод, які необхідно вимірювати, в тому числі в елюаті, слід узгодити з виробниками або постачальниками обладнання та/або суб'єктами господарювання, що проводять господарську діяльність з централізованого водовідведення.

11. Очищення фільтрату та забруднених вод полігону для небезпечних відходів та полігону для відходів, що не є небезпечними, в залежності від точок скидання доцільно здійснювати до:

нормативів гранично допустимих скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти із зворотними водами. Для розробки нормативів гранично допустимих скидів доцільно залучати спеціалізовані компанії за договором;

показників стічних вод, що визначені Правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту, де розміщений полігон, затверджених органами місцевого самоврядування. За відсутності правил, затверджених на місцевому рівні, слід приймати показники стічних вод, що визначені Правилами приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення, затвердженими наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2017 року № 316, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 15 січня 2018 року за № 56/31508.

12. Розбавлення фільтрату та/або забруднених вод полігонів з метою досягнення нормативів або показників стічних вод, що дозволені для скидання у водні об'єкти або приймання до систем централізованого водовідведення, заборонено.

13. Під час експлуатації полігону оператор полігону та протягом періоду догляду за ним власник полігону повинні забезпечувати моніторинг гідрометеорологічних параметрів атмосферного повітря, що підлягають моніторингу на полігоні, з періодичністю, яка наведена в додатку 8 до цих Правил. Моніторинг може здійснюватися шляхом проведення польових вимірювань у визначених місцях на полігоні, або на основі даних, які надаються найближчим гідрометеорологічним центром. Оператор полігону повинен зазначити спосіб вимірювання гідрометеорологічних параметрів атмосферного повітря в програмі моніторингу та контролю полігону.

14. Відведення та збір зливових і талих вод на полігонах має здійснюватися окремо від фільтрату. Для цього на полігоні мають бути споруджені окремі водовідвідні канали, які необхідно не рідше ніж двічі на місяць оглядати та проводити їх очищення (за необхідності).

15. В залежності від вмісту шкідливих речовин у (зовнішніх) зливових і талих водах, вони можуть направлятися на локальну очистку забруднених вод або скидатись в навколишнє середовище.

16. На кожному полігоні місця відбору проб та/або вимірювань мають бути позначені та, за необхідності, захищені огорожею і відмічені на карті, яка має бути частиною програми моніторингу та контролю полігону. Оператор полігону

повинен забезпечувати робочий стан обладнання, яке може бути розміщене в точках відбору проб та/або проведення вимірювань.

17. При температурі повітря понад +5 °С транспортні засоби, що залишають виробничу зону полігону, повинні проїжджати через дезбар'єр або автоматизовану мийку коліс. Один раз на 10 днів розчин із дезбар'єру або мийки слід зливати в систему очистки забруднених вод із подальшою заміною на новий.

На полігонах для небезпечних відходів та відходів, що не є небезпечними, в якості розчинів для наповнення дезбар'єру або мийки коліс слід використовувати дезінфекційні суміші.

18. При температурі повітря понад +25 °С робочі карти полігонів для відходів і тимчасові дороги необхідно щоденно поливати технічною водою. В якості технічної води дозволяється використовувати очищену рідину, що утворюється на полігоні.

19. При температурі повітря понад +5 °С на полігонах для відходів, що не є небезпечними, ущільнену поверхню відходів майданчику складування рекомендується періодично обробляти дезінфікуючими розчинами та засобами для дезінсекції і дератизації. Для виконання цих робіт доцільно залучати спеціалізовані компанії за договором.

20. Відлякування птахів на полігонах має забезпечуватись за допомогою спеціального звукового або біоакустичного обладнання. Знищення птахів та місць їх гніздування за допомогою отруйних речовин заборонено.

21. На кожному полігоні оператор полігону повинен здійснювати контроль за станом зелених насаджень та забезпечувати належний догляд за ними для мінімізації загроз, які виникають внаслідок викидів пилу та аерозолів, розповсюдження шумового навантаження та вітру, а також для зменшення візуального навантаження від зміни ландшафту.

22. На полігонах для небезпечних відходів, де розмішені сховища з контейнерами для зберігання металевої ртуті, додатково необхідно забезпечити контроль парів ртуті в середині сховищ (на рівні підлоги та на висоті 1,7 м від рівня підлоги) за допомогою датчиків з порогом чутливості не менше 0,02 мг/куб.м. Контроль здійснюється постійно протягом періоду зберігання контейнерів з металевою ртуттю у сховищах. Складовою частиною системи контролю має бути система оптичної та звукової сигналізації.

### **VIII. Охорона праці**

1. Організація охорони праці на полігонах має здійснюватися у відповідності до Закону України «Про охорону праці» і передбачає виконання заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

2. Для роботи на полігоні допускаються особи віком старше 18 років, які пройшли медичний огляд і не мають протипоказань за станом здоров'я, пройшли навчання та інструктаж з питань охорони праці і надання первинної медичної

допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також вміють користуватися засобами індивідуального захисту і знають правила поведінки у разі виникнення надзвичайної ситуації.

3. Працівники полігонів при прийнятті на роботу та/або у процесі роботи повинні проходити навчання (підвищення кваліфікації), інструктаж та перевірку знань з охорони праці відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затверджених наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511.

Кваліфікація та знання працівників мають підтверджуватись відповідними посвідченнями та фіксуватись в журналі з охорони праці, який на постійній основі веде оператор полігону.

4. Працівники полігонів, які виконують роботи на відкритому повітрі та/або задіяні на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, повинні бути забезпечені спеціальним одягом, спеціальним взуттям з проколзахисною прокладкою та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29 листопада 2018 року № 1804, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2018 року за № 1494/32946, а також миючими та дезінфікуючими засобами.

Робота працівників на полігоні без спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту заборонена.

5. Спеціальний одяг підлягає періодичному пранню та хімчистці, які рекомендується здійснювати централізовано на полігоні або передавати спеціалізованим підприємствам за договором. Термін і порядок здачі в прання або хімчистку мають бути визначені в колективному договорі (за наявності). Якщо прання та хімчистку неможливо організувати централізовано, миючі засоби повинні надаватись кожному працівнику за встановленими нормами.

6. Оператор полігону зобов'язаний за власні кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113.

Медичний огляд працівників має проводитись спеціалізованою медичною установою за договором.

7. Працівники полігону зобов'язані проходити медичні огляди у встановлені терміни та мають право на проходження позачергового медичного огляду на їх прохання за рахунок оператора полігону.

8. На робочих місцях, де технологічний процес, обладнання, сировина та матеріали, які використовуються, є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних факторів, що можуть вплинути на стан здоров'я працюючих, а також на їхніх нащадків як тепер та в майбутньому, повинна бути проведена атестація робочих місць відповідно до Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 1992 року № 442.

9. Для запобігання переохолоджень працівників, які працюють на робочих місцях, де мікрокліматичні умови можуть опускатися нижче допустимих величин, визначених Санітарними нормами мікроклімату виробничих приміщень ДСН 3.3.6.042-99, затвердженими постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 42, слід передбачити кімнату обігріву в межах зони адміністративно-побутового призначення та встановити режим праці на полігоні, що передбачає можливість перерви для відпочинку та обігріву.

10. До роботи з колодязями та приямками на території полігону допускається бригада, що складається не менш ніж з двох працівників, забезпечених засобами індивідуального захисту та індивідуальними газоаналізаторами. Спускатися в колодязі та приямки дозволено тільки після вимірювання складу внутрішнього повітря, яке повинно складатись не менше ніж з 21% кисню та характеризуватись відсутністю в ньому шкідливих і вибухонебезпечних компонентів, такі як метан, оксид вуглецю та сірководень тощо.

11. На території полігону та господарської зони слід організувати періодичне сухе прибирання за допомогою змінного навісного обладнання.

12. В темний час доби робочі карти та господарська зона полігону мають бути освітлені. Мінімальна освітленість робочих карт повинна становити 5 Лк.

13. Будь-який нещасний випадок на полігоні, а також будь-які порушення вимог законодавства та інструкцій з охорони праці, що призводять до нещасних випадків або аварій, підлягають обліку та розслідуванню, виявленню причин і винуватців їх виникнення, а також вжиттю заходів щодо запобігання повторенню подібних випадків.

14. Для надання першої медичної допомоги при травмах та нещасних випадках робочі місця на полігонах повинні бути забезпечені аптечками із запасом медикаментів та перев'язочних матеріалів, які необхідно періодично оновлювати в залежності від номенклатури та терміну придатності медичних засобів.

## **ІХ. Пожежна безпека**

1. Пожежна безпека на полігонах повинна здійснюватися у відповідності до Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697, і передбачає

виконання заходів і використання технічних засобів спрямованих на запобігання пожежам, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для успішного гасіння пожеж.

2. На кожному полігоні має бути розроблена інструкція про заходи пожежної безпеки, яка затверджується розпорядчим документом керівника оператора полігону. В цій інструкції встановлюється порядок та спосіб забезпечення пожежної безпеки, обов'язки і дії працівників у разі виникнення пожежі, включаючи порядок оповіщення людей та повідомлення про неї пожежної охорони, евакуації людей, тварин і матеріальних цінностей, застосування засобів пожежогасіння та взаємодії з підрозділами пожежної охорони.

3. Керівник оператора полігону своїм розпорядчим документом визначає обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівника) щодо забезпечення пожежної безпеки, призначає відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, ділянок тощо, технологічного та інженерного устаткування, а також відповідальних за утримання і експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

4. Працівники полігону при прийнятті на роботу та/або щорічно у процесі роботи повинні проходити навчання та інструктажі (вступний, первинний, повторний на робочому місці, позаплановий та цільовий) з питань пожежної безпеки відповідно до Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05 грудня 2019 року № 1021, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року за № 108/34391.

Результати проведення інструктажів мають зазначатися в Журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях, що на постійній основі веде оператор полігону.

5. Працівники полігонів, які виконують роботи з підвищеною небезпекою, повинні проходити спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум) у обсязі 15 годин, що підтверджується відповідними посвідченнями. Вони мають проходити один раз на рік перевірку знань відповідних законодавства з пожежної безпеки.

6. Допуск до роботи на полігон осіб, які не пройшли навчання та інструктажі і перевірку знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

7. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння на території полігону (у господарській зоні) встановлюють спеціальні пожежні щити (стенди). Пожежні щити (стенди) на території полігону встановлюються з розрахунку один щит (стенд) на 5000 м<sup>2</sup> площі.

На полігонах для небезпечних відходів окремий пожежний щит (стенд) із засобами пожежогасіння має бути передбачений на карті із залізобетонними сховищами.

Вимоги до встановлення щитів (стендів) та їх комплектація засобами пожежогасіння мають відповідати вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697.

8. Використання засобів пожежогасіння, обладнання та інструментів для господарських, виробничих чи інших потреб, не пов'язаних з гасінням пожежі або навчанням, забороняється.

9. На території полігону на видимому місці має бути встановлений щит (стенд) з відомостями про дії працівників у разі пожежі та/або надзвичайної ситуації, а також засоби оповіщення пожежної охорони.

10. Кожний транспортний засіб та техніка, які працюють на полігоні, має бути оснащений вогнегасниками.

11. У приміщеннях, під навісами та на відкритих майданчиках, де зберігається техніка, а також безпосередньо на робочих картах полігонів забороняється:

заправляти транспортні засоби та/або техніку паливом;

заряджати акумулятори безпосередньо в транспортних засобах та/або техніці;

залишати транспортні засоби та/або техніку з увімкненим запаленням.

12. На території полігону забороняється палити та/або розпалювати вогнища, крім спеціально відведених місць, обладнаних відповідною табличкою та засобами пожежогасіння, і розміщених на відстані не ближче 15 м від робочих карт та місць зберігання техніки.

13. Вогневі роботи на території полігону можна виконувати тільки з дозволу особи, відповідальної за пожежну безпеку.

**Начальник Управління  
з питань управління відходами**



**Роман ФІЛОНЕНКО**



Додаток 1  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(пункт 6 розділу I)

**Перелік  
інертних відходів, що дозволені для застосування в якості ізолюючих  
матеріалів**

<b>Код*</b>	<b>Вид відходів*</b>
01 04 09	Відходи піску та глини
10 09 06	Ливарні форми і формувальні суміші, які використовувалися, інші, ніж зазначені в 10 09 07
10 12 08	Відходи керамічних виробів, цегли, черепиці та інших керамічних будівельних матеріалів (після термічних процесів)
16 12 01	Бетон
16 12 02	Цегла, цегляний бій
16 12 03	Облицювальна плитка, черепиця та кераміка
16 12 05	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки й кераміки інші, ніж зазначені в 16 12 04
16 12 24	Ґрунт та каміння інші, ніж зазначені в 16 12 23
17 01 01	Бетон
17 01 02	Цегла
17 01 03	Облицювальна плитка та кераміка
17 01 07	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки й кераміки інші, ніж зазначені в 17 01 06
17 05 04	Ґрунт та каміння інші, ніж зазначені в 17 05 03
17 09 04	Змішані відходи будівництва і знесення будівель інші, ніж зазначені в 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03
20 02 02	Ґрунт і каміння

Примітка: \* код та вид відходів відповідають Національному переліку відходів, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

---

Додаток 2  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(підпункт 1.3 пункту 1 Розділів  
III та IV, підпункт 1.4 пункту 1  
розділу V)

**Перелік  
стандартів, що застосовуються для тестування на відповідність критеріям  
прийнятності відходів**

1. ДСТУ EN 12457-1:2022. Характеристика відходів. Вилуговування. Випробування на відповідність для вилуговування гранульованих відходів і шламів. Частина 1. Одноетапне випробування партії за співвідношення рідини та твердої речовини 2 л/кг для матеріалів з високим вмістом твердих речовин і розміром частинок менше 4 мм (без або зі зменшенням розміру) (EN 12457-1:2002, IDT).

2. ДСТУ EN 12457-2:2022. Характеристика відходів. Вилуговування. Випробування на відповідність для вилуговування гранульованих відходів і шламів. Частина 2. Одноетапне випробування партії за співвідношення рідини та твердої речовини 10 л/кг для матеріалів із розміром частинок менше 4 мм (без або зі зменшенням розміру) (EN 12457-2:2002, IDT).

3. ДСТУ EN 12457-3:2022. Характеристика відходів. Вилуговування. Випробування на відповідність для вилуговування гранульованих відходів і шламів. Частина 3. Двоступеневе випробування партії за співвідношення рідини та твердої речовини 2 л/кг і 8 л/кг для матеріалів з високим вмістом твердих речовин і розміром часток менше 4 мм (без або зі зменшенням розміру) (EN 12457-3:2002, IDT).

4. ДСТУ EN 12457-4:2022. Характеристика відходів. Вилуговування. Випробування на відповідність для вилуговування гранульованих відходів і шламів. Частина 4. Одноетапне випробування партії за співвідношення рідини та твердої речовини 10 л/кг для матеріалів із розміром частинок менше 10 мм (без або зі зменшенням розміру) (EN 12457-4:2002, IDT).

5. ДСТУ EN 13656:2022. Ґрунт, оброблені біовідходи, мул і відходи. Зброджування сумішшю соляної (HCl), азотної (HNO<sub>3</sub>) і тетрафторборної (HBF<sub>4</sub>) або фтористоводневої (HF) кислот для подальшого визначення елементів (EN 13656:2020, IDT).

6. ДСТУ EN 13657:2022. Характеристика відходів. Зброджування для подальшого визначення розчинної частини елементів у царській горілці (EN 13657:2002, IDT).

7. ДСТУ EN 14039:2022. Характеристика відходів. Визначення вмісту вуглеводню в діапазоні від C10 до C40 методом газової хроматографії (EN 14039:2004, IDT).

8. ДСТУ EN 14405:2022. Характеристика відходів. Тест на поведінку вилуговування – Тест на перколяцію висхідним потоком (за визначених умов) (EN 14405:2017, IDT).

9. ДСТУ EN 15934:2022. Мул, оброблені біовідходи, ґрунт і відходи. Розрахунок частки сухих речовин після визначення сухого залишку та вмісту води (EN 15934:2012, IDT).

10. ДСТУ EN 15936:2022. Ґрунт, відходи, оброблені біовідходи та мул. Визначення загального органічного вуглецю (ТОС) шляхом сухого спалювання (EN 15936:2022, IDT).

11. ДСТУ CEN/TR 16184:2022. Характеристика відходів. Сучасний документ. Аналіз елюатів (CEN/TR 16184:2011, IDT).

12. ДСТУ CEN/TR 16192:2022. Відходи. Настанови щодо аналізу елюатів (CEN/TR 16192:2020, IDT).

---

Додаток 3  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(підпункт 1.3 пункту 1  
розділу III)

### **Критерії прийнятності відходів на полігони для небезпечних відходів**

1. На полігони для небезпечних відходів приймаються відходи, показники яких за результатами тестування на відповідність не перевищують:
  - граничні значення вилуговування, що наведені в таблиці 1;
  - граничні значення додаткових критеріїв, що наведені в таблиці 2.
2. Граничні значення вилуговування для гранульованих відходів (з розмірами часток до 40 см) визначаються шляхом основного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=10$  л/кг, або шляхом допоміжного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=2$  л/кг. Допоміжний тест проводиться у випадку неможливості виконання основного тесту.
3. Граничні значення вилуговування для монолітних відходів (з розмірами часток понад 40 см) визначаються шляхом основного тесту.

Таблиця 1. Граничні значення вилуговування для небезпечних відходів

Найменування показників	Основний тест $L/S=10$ л/кг	Допоміжний тест $L/S=2$ л/кг
	мг/кг сухої речовини	мг/кг сухої речовини
1	2	3
Арсен	25	6,0
Барій	300	100
Кадмій	5,0	3,0
Мідь	100	50
Молібден	30	20
Нікель	40	20
Розчинний органічний вуглець*	1 000	480
Ртуть	2,0	0,5
Свинець	50	25
Селен	7,0	4,0
Стибій	5,0	2,0
Сульфати	50 000	25 000

## Продовження додатка 3

1	2	3
Сухий залишок**	100 000	70 000
Фториди	500	200
Хлориди	25 000	17 000
Хром загальний	70	25
Цинк	200	90

Примітка: \* якщо розчинний органічний вуглець не відповідає значенням в таблиці при власному рН, тоді тестування можна провести при L/S=10 л/кг та рН в діапазоні від 7,5 до 8,0. Відходи можна вважати такими, що відповідають критеріям прийнятності за показником розчинного органічного вуглецю, якщо результат тестування не перевищує значення 1 000 мг/кг.

\*\* значення сухого залишку можна використовувати як альтернативу значенням сульфатів та хлоридів.

Таблиця 2. Граничні значення додаткових критеріїв для небезпечних відходів

Параметр	Значення
Загальний органічний вуглець*	6%
Здатність до нейтралізації кислоти	потребує оцінки
Зольність*	10%

Примітка: \* застосовується критерій зольність або загальний органічний вуглець.

Додаток 4  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(підпункт 1.3 пункту 1  
розділу IV)

**Критерії  
прийнятності відходів на полігони для відходів, що не є небезпечними**

1. На полігони для відходів, що не є небезпечними, без тестування на відповідність приймаються побутові відходи, що відповідають вимогам, визначених в цих Правилах, а також відходи, показники яких за результатами тестування на відповідність не перевищують граничні значення вилуговування, що наведені в таблиці 1.

2. Граничні значення вилуговування для гранульованих відходів (з розмірами часток до 40 см) визначаються шляхом основного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=10$  л/кг, або шляхом допоміжного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=2$  л/кг. Допоміжний тест проводиться у випадку неможливості виконання основного тесту.

3. Граничні значення вилуговування для монолітних відходів (з розмірами часток понад 40 см) визначаються шляхом основного тесту.

Таблиця 1. Граничні значення вилуговування для відходів,  
що не є небезпечними

Найменування показників	Основний тест*	Допоміжний
	$L/S=10$ л/кг мг/кг сухої речовини	тест* $L/S=2$ л/кг мг/кг сухої речовини
1	2	3
Арсен	2,0	0,4
Барій	100	30
Кадмій	1,0	0,6
Мідь	50	25
Молібден	10	5,0
Нікель	10	5,0
Розчинний органічний вуглець**	800	380
Ртуть	0,2	0,05
Свинець	10	5,0
Селен	0,5	0,3

## Продовження додатка 4

1	2	3
Стибій	0,7	0,2
Сульфати	20 000	10 000
Сухий залишок***	60 000	40 000
Фториди	150	60
Хлориди	15 000	10 000
Хром загальний	10	4,0
Цинк	50	25

Примітка: \* допускається перевищення окремих показників граничних значень вилуговування, крім розчиненого органічного вуглецю та сухого залишку, для відходів, що захоронюються на полігонах, які обладнані системами очистки фільтрату із скиданням очищених вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту.

\*\* якщо розчинний органічний вуглець не відповідає значенням в таблиці при власному рН, тоді тестування можна провести при L/S=10 л/кг та рН в діапазоні від 7,5 до 8,0. Відходи можна вважати такими, що відповідають критеріям прийнятності за показником розчинного органічного вуглецю, якщо результат тестування не перевищує значення 800 мг/кг.

\*\*\* значення сухого залишку можна використовувати як альтернативу значенням сульфатів та хлоридів.

---

Додаток 5  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(підпункт 1.3 пункту 1  
розділу IV)

**Критерії  
прийнятності небезпечних відходів на полігони для відходів, що не є  
небезпечними**

1. На полігони для відходів, що не є небезпечними, приймаються стабілізовані та неактивні небезпечні відходи, тобто небезпечні відходи, здатність яких до вилугування не змінюється в довгостроковій перспективі в умовах полігону та передбачуваних аварій у самих відходах або під впливом інших відходів чи атмосферних параметрів, показники яких за результатами тестування на відповідність не перевищують:

граничні значення вилугування, що наведені в таблиці 1;

граничні значення додаткових критеріїв, що наведені в таблиці 2.

2. Граничні значення вилугування для гранульованих відходів (з розмірами часток до 40 см) визначаються шляхом основного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=10$  л/кг, або шляхом допоміжного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=2$  л/кг. Допоміжний тест проводиться у випадку неможливості виконання основного тесту.

3. Граничні значення вилугування для монолітних відходів (з розмірами часток понад 40 см) визначаються шляхом основного тесту.

Таблиця 1. Граничні значення вилугування для стабілізованих та неактивних небезпечних відходів

Найменування показників	Основний тест*	Допоміжний
	$L/S=10$ л/кг мг/кг сухої речовини	тест* $L/S=2$ л/кг мг/кг сухої речовини
1	2	3
Арсен	2,0	0,4
Барій	100	30
Кадмій	1,0	0,6
Мідь	50	25
Молібден	10	5,0
Нікель	10	5,0



## Продовження додатка 5

1	2	3
Розчинний органічний вуглець**	800	380
Ртуть	0,2	0,05
Свинець	10	5,0
Селен	0,5	0,3
Стибій	0,7	0,2
Сульфати	20 000	10 000
Сухий залишок***	60 000	40 000
Фториди	150	60
Хлориди	15 000	10 000
Хром загальний	10	4,0
Цинк	50	25

Примітка: \* допускається перевищення окремих показників граничних значень вилуговування, крім розчиненого органічного вуглецю та сухого залишку, для відходів, що захоронюються на полігонах, які обладнані системами очистки фільтрату із скиданням очищених вод до систем централізованого водовідведення населеного пункту.

\*\* якщо розчинний органічний вуглець не відповідає значенням в таблиці при власному рН, тоді тестування можна провести при L/S=10 л/кг та рН в діапазоні від 7,5 до 8,0. Відходи можна вважати такими, що відповідають критеріям прийнятності за показником розчинного органічного вуглецю, якщо результат тестування не перевищує значення 800 мг/кг.

\*\*\* значення сухого залишку можна використовувати як альтернативу значенням сульфатів та хлоридів.

Таблиця 2. Граничні значення додаткових критеріїв для стабілізованих та неактивних небезпечних відходів

Параметр	Значення
Водневий показник (рН)	$\geq 6$
Загальний органічний вуглець	5%
Здатність до нейтралізації кислоти	потребує оцінки

Додаток 6  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(підпункт 1.3 пункту 1 розділу V)

**Перелік  
інертних відходів, що дозволені для приймання на полігони для інертних  
відходів без тестування на відповідність критеріям прийнятності відходів**

<b>Код*</b>	<b>Вид відходів*</b>	<b>Примітка</b>
1	2	3
10 11 03	Відходи волокнистих матеріалів на основі скла	За виключенням органічних компонентів
15 01 07	Скляна тара (упаковка)	-
16 12 01	Бетон	Роздільно зібрані відходи, що утворились у зв'язку з пошкодженням будівель та споруд**
16 12 02	Цегла, цегляний бій	Роздільно зібрані відходи, що утворились у зв'язку з пошкодженням будівель та споруд**
16 12 03	Облицювальна плитка, черепиця та кераміка	Роздільно зібрані відходи, що утворились у зв'язку з пошкодженням будівель та споруд**
16 12 05	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки й кераміки інші, ніж зазначені в 16 12 04	Роздільно зібрані відходи, що утворились у зв'язку з пошкодженням будівель та споруд**
16 12 07	Скло	Роздільно зібрані відходи, що утворились у зв'язку з пошкодженням будівель та споруд**

## Продовження додатка 6

1	2	3
16 12 24	Ґрунт та каміння інші, ніж зазначені в 16 12 23	За виключенням родючого ґрунту, ґрунту і каміння, знятих із забруднених ділянок
17 01 01	Бетон	Роздільно зібрані відходи будівництва та знесення**
17 01 02	Цегла	Роздільно зібрані відходи будівництва та знесення**
17 01 03	Облицювальна плитка та кераміка	Роздільно зібрані відходи будівництва та знесення**
17 01 07	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки й кераміки інші, ніж зазначені в 17 01 06	Роздільно зібрані відходи будівництва та знесення**
17 02 02	Скло	-
17 05 04	Ґрунт та каміння інші, ніж зазначені в 17 05 03	За виключенням родючого ґрунту, торфу та ґрунту і каміння, знятих із забруднених ділянок
19 12 05	Скло	-
20 01 02	Скло	Роздільно зібрані побутові відходи**
20 02 02	Ґрунт і каміння	За виключенням родючого ґрунту та торфу

Примітка: \* код та вид відходів відповідають Національному переліку відходів.

\*\* роздільно зібрані відходи повинні мати низький вміст інших видів відходів та не повинні містити будь-яких органічних та неорганічних забруднюючих речовин, або компонентів та конструкцій, що покриті матеріалами, які містять небезпечні речовини у значних кількостях.

Додаток 7  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(підпункт 1.4 пункту 1 розділу V)

### Критерії прийнятності відходів на полігони для інертних відходів

1. На полігони для інертних відходів, крім відходів, що дозволені для приймання на полігони для інертних відходів без тестування на відповідність та наведені в додатку 6 цих Правил, приймаються інші інертні відходи, показники яких за результатами тестування на відповідність не перевищують:

граничні значення вилуговування, що наведені в таблиці 1;

граничні значення вмісту органічних компонентів, що наведені в таблиці 2.

2. Граничні значення вилуговування для інертних відходів визначаються шляхом основного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=10$  л/кг, або шляхом допоміжного тесту при співвідношенні рідини до твердої речовини  $L/S=2$  л/кг. Допоміжний тест проводиться у випадку неможливості виконання основного тесту.

Таблиця 1. Граничні значення вилуговування для інертних відходів

Найменування показників	Основний тест $L/S=10$ л/кг	Допоміжний тест $L/S=2$ л/кг
	мг/кг сухої речовини	мг/кг сухої речовини
1	2	3
Арсен	0,5	0,1
Барій	20	7,0
Кадмій	0,04	0,03
Мідь	2,0	0,9
Молібден	0,5	0,3
Нікель	0,4	0,2
Розчинний органічний вуглець**	500	240
Ртуть	0,01	0,003
Свинець	0,5	0,2
Селен	0,1	0,06
Стибій	0,06	0,02
Сульфати*	1 000	560
Сухий залишок***	4 000	2 500

## Продовження додатка 7

1	2	3
Фенольний індекс	1,0	0,5
Фториди	10	4,0
Хлориди	800	550
Хром загальний	0,5	0,2
Цинк	4,0	2,0

Примітка: \* якщо сульфати не відповідають значенням в таблиці, то відходи все-одно можна вважати такими, що відповідають критеріям прийнятності, за умови, що їх вилуговування не перевищує жодного із наступних значень: 1 500 мг/л для тесту на перколяцію при  $L/S=0,1$  л/кг та 6 000 мг/кг для основного тесту при  $L/S=10$  л/кг. Для визначення значення при  $L/S=0,1$  л/кг необхідно буде використовувати тест на перколяцію за початкових рівноважних умов, тоді як значення при  $L/S=10$  л/кг можна визначити шляхом періодичного вилуговування в реакторах або шляхом використання тесту на перколяцію за умов, що наближаються до локальної рівноваги.

\*\* якщо розчинний органічний вуглець не відповідає значенням в таблиці при власному рН, тоді тестування можна провести при  $L/S=10$  л/кг та рН в діапазоні від 7,5 до 8,0. Відходи можна вважати такими, що відповідають критеріям прийнятності за показником розчинного органічного вуглецю, якщо результат тестування не перевищує значення 500 мг/кг.

\*\*\* значення сухого залишку можна використовувати як альтернативу значенням сульфатів та хлоридів.

Таблиця 2. Граничні значення вмісту органічних компонентів для інертних відходів

Параметр	Значення, мг/кг
Бензол, етилбензол, ксилол, толуол	6,0
Загальний органічний вуглець	30 000
Мінеральне масло ( $C_{10}$ до $C_{40}$ )	500
Поліхлоровані біфеніли	1,0
Поліциклічні ароматичні вуглеводні	100

Додаток 8  
до Правил технічної експлуатації  
полігонів, припинення  
експлуатації, рекультивації та  
догляду за полігонами після  
припинення їх експлуатації  
(пункт 13 розділу VII)

**Гідрометеорологічні параметри  
атмосферного повітря, що підлягають моніторингу на полігоні**

Параметр	Періодичність вимірювань	
	під час експлуатації полігону	під час догляду за полігоном
Температура повітря (мінімальна, максимальна та середня)	щоденно із підсумком за місяць	щомісячно
Кількість опадів	щоденно із підсумком за місяць	щоденно із підсумком за місяць
Напрямок та швидкість переважаючих вітрів	щоденно із підсумком за місяць	-
Випаровування з поверхні суші	щоденно із підсумком за місяць	щоденно із підсумком за місяць
Вологість повітря	щоденно із підсумком за місяць	щомісячно

---